

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

22.06.2018 Nr. 04/4486

La Nr 11/781 din 13.06.2018

Ministerul Apărării

Urmare a examinării proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani și a hotărârii Guvernului de aprobare a acestuia, comunicăm următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, prezentul proiect de act normativ propune amendarea Legii 190 din 8 mai 2003, la capitolul privind quantumul alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, prin includerea în categoriile de beneficiari de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat a persoanelor decorate cu „cruci”- distincție de stat. La fel, proiectul propune ajustarea unor denumiri de legi ca urmare a abrogării anumitor acte legislative inserate în art.21 alin.(2) a legii amendate.

Argumentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ și cerințele care au impus intervenția normativă.

Pe plan redacțional și sub aspectul normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, expunem următoarele obiecții și propuneri.

La **Art.I** pct.1 recomandăm de a revizui norma astfel încât, actele enumerate în alin.(2) art.21 din Legea nr.190 din 8 mai 2003 să fie substituite cu cuvintele *legislației naționale*. Or, eventual pot apărea neclarități la interpretare privitor la faptul, dacă beneficiarii de pensii stabilite conform Legii serviciului în organele vamale nr.1150-XIV din 20 iulie 2000 și Legii nr.118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură,abrogate prin legile inserate în proiect, vor avea dreptul la alocație nominal în temeiul art.21 alin.(2) din legea amendată.

Complementar, pentru considerente de tehnică legislativă și cerințe de calitate a actului normativ, din textul pct.1 se vor exclude cuvintele „*se modifică și*”.

La pct.2 sub aspectul stilului de redactare, se va utiliza *cuvintele* sau *cuvîntul* și nu *textul*.

La **Art.II** sub aspectul normelor de tehnică legislativă,se va exclude titlul articolului. Complementar la alin. (2),pentru asigurarea unui stil juridic specific normativ, propunem următoarea formulă: *Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.*

Secretar de stat

Nicolae EȘANU

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3
<p><i>Ministerul Finanțelor</i> (Aviz nr. 07/2-17/219 din 24 aprilie 2018)</p>	<p>Inițial, la etapa de promovare a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova (aprobat prin Legea nr. 114/2017), în nota-informativă se menționa că, implementarea prevederilor în cauză nu vor necesita mijloace financiare suplimentare din contul bugetului de stat.</p> <p>Implementarea prevederilor proiectului prezentat spre examinare, conform notei-informative va necesita cheltuieli financiare suplimentare de circa 120,0 mii lei anual.</p> <p>În contextul celor expuse menționăm că, realizarea noilor reglementări care necesită cheltuieli financiare contravin prevederilor articolului 17 alineatul (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității financiare nr. 181 din 28 iulie 2014 și articolului 131 alineatul (6) din Constituție, precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Amendamentele privind instituirea distincției de stat „Crucea Misiunilor Internaționale” au fost incluse în proiect și propuse spre adoptare în lectura a II-a, la inițiativa domnului Vladimir Hotineanu, deputat în Parlament, președinte al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, ținându-se cont inclusiv de propunerile parvenite de la Direcția generală juridică a Parlamentului Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, la etapa elaborării și promovării proiectului respectiv de către Ministerul Apărării, nu era posibil de prevăzut cheltuielile financiare necesare pentru implementarea amendamentelor înaintate de către deputați.</p> <p>Totodată, menționăm că, cheltuielile financiare suplimentare indicate în nota-informativă la proiect sunt niște cheltuieli potențiale, ce vor surveni ulterior, peste cel puțin 2-3 ani, deoarece persoanele decorate cu distincții de stat de tip „cruce” urmează să beneficieze de dreptul la alocație nominală doar în cazul în care le va fi stabilită pensia în conformitate cu legislația națională.</p> <p>Până în prezent, nici o persoană nu a fost decorată cu distincții de stat de tip „cruce”, dat fiind faptul că unica distincție de acest gen – „Crucea Misiunilor Internațională”, deși a fost instituită, încă nu a fost confecționată.</p> <p>Totuși, pentru a asigura planificarea bugetară treptată a mijloacelor financiare necesare pentru implementarea proiectului de lege, se propune ca amendamentele respective să fie puse în aplicare începând cu 1 ianuarie 2019.</p>

1	2	3
<p>Ministerul Afacerilor Interne (Aviz nr. 44/10-259 din 26 aprilie 2018)</p>	<p>Lipsa de propuneri sau obiecții.</p>	<p>-</p>
<p>Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (Aviz nr. 01-2667 din 17 aprilie 2018)</p>	<p>Potrivit notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în temeiul prevederilor art. II alin. (3) lit. a) al Legii nr. 114 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în scopul aducerii în concordanță a legislației cu legea menționată supra.</p> <p>În acest context, menționăm că, Legea nr. 114 din 21.09.2017 nu poate servi temei pentru modificările propuse de autor (Ministerul Apărării), deoarece în procesul de promovare a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1123-XII din 30.07.1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova (adoptat de Parlament prin Legea nr. 114 din 21.09.2017), la toate etapele de promovare autorul proiectului în nota informativă accentua, că „<i>distincțiile jubiliare și comemorative urmează a fi aprobate prin lege ordinară, adică nu vor fi parte componentă a sistemului de distincții de stat instituit prin Legea nr. 1123/1992 și, respectiv, acestea nu vor cădea sub incidența prevederilor art. 21 al Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani. În consecință, distincția respectivă nu va oferi dreptul la alocații lunare pentru deținătorii acesteia. Astfel, aprobarea proiectului în cauză nu necesită cheltuieli financiare</i>”.</p> <p>Totodată, conform notei informative, proiectul de lege (adoptat prin Legea nr. 114/2017) a fost elaborat în vederea aducerii în concordanță a Legii nr. 1123/1992 cu prevederile Legii nr. 86 din 28.07.2011 cu privire la simbolurile publice, care stabilește expres în art. 3, că „<i>crucile</i>” fac parte din categoria însemnelor faleristice. Proiectul vizat nu avea drept scop extinderea distincțiilor de stat, ce acordă dreptul la alocații nominale de stat, precum și nu includea fundamentarea economico-financiară în acest sens, condiție obligatorie în</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Amendamentele privind instituirea distincției de stat „Crucea Misiunilor Internaționale” au fost incluse în proiect și propuse spre adoptare în lectura a II-a, la inițiativa domnului Vladimir Hotineanu, deputat în Parlament, președinte al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, ținându-se cont inclusiv de propunerile parvenite de la Direcția generală juridică a Parlamentului Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, la etapa elaborării și promovării proiectului respectiv de către Ministerul Apărării, nu era posibil de prevăzut cheltuielile financiare necesare pentru implementarea amendamentelor înaintate de către deputați.</p> <p>Astfel, avînd în vedere că, prin Legea nr. 114 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, „<i>crucile</i>”, în calitate de însemne faleristice, au fost incluse în sistemul distincțiilor de stat, fiind instituită și o distincție de acest tip, și anume „Crucea Misiunilor Internaționale”, în scopul respectării principiului echității sociale, persoanele care vor fi decorate cu „<i>cruci</i>” (distincții de stat) merită să beneficieze de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, similar persoanelor decorate cu medalii sau ordine.</p> <p>În acest sens, menționăm că, în conformitate cu normele științifice heraldice și faleristice, ierarhic, crucile sunt inferioare în raport cu ordinele, dar sunt superioare în raport cu medaliile.</p>

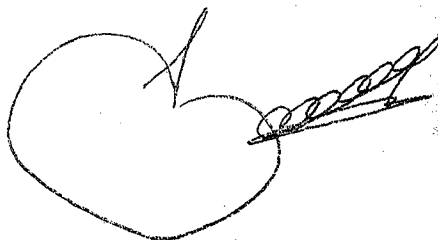
1	2	3
	<p>promovarea unui act normativ (art. 20 lit. d) din Legea nr. 780/2001 privind actele legislative).</p> <p>Reieșind din cele menționate, reiterăm, că din prevederile Legii nr. 114/2017, nu reiese necesitatea efectuării modificărilor în Legea nr. 190-XV din 08.05.2003.</p> <p><i>Referitor la fundamentarea economico-financiară a proiectului de lege, prezentat spre avizare.</i></p> <p>Potrivit notei informative, „implementarea noilor reglementări, ce acordă persoanelor decorate cu distincții de stat „cruci” – dreptul de a beneficia de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat”, necesită cheltuieli financiare suplimentare, estimate de către Ministerul Apărării la circa 120 mii lei anual, reieșind din numărul de potențiali beneficiari - 100 persoane.</p> <p>Menționăm că, anterior, prin HG nr. 408 din 03.06.2014 a fost aprobat proiectul de lege privind instituirea distincției de stat crucea comemorativă „Crucea Misiunilor Internaționale” (abrogat ulterior prin HG nr. 4 din 25.02.2015), autorul proiectului fiind Ministerul Apărării. Astfel, potrivit notei informative la proiectul dat prevedea, că Crucea Misiunilor Internaționale se conferă cetățenilor Republicii Moldova, iar la fundamentarea economico-financiară, era specificat, că „confeccionarea distincției nominalizate, a legitimației, a baretei de substituție și a cutiei capitonate aferente acesteia pentru aproximativ 11000 persoane (dintre care 9000 participanți la acțiunile de luptă din Afganistan), necesită cheltuieli financiare în sumă de aproximativ 2 mln. 455 mii lei.”</p> <p>Ulterior, „Crucea Misiunilor Internaționale” a fost reglementată ca distincție de stat prin modificările operate prin Legea nr. 114/2017. Astfel, în temeiul legii menționate urmează a fi elaborat proiectul legii ordinare cu privire la instituirea acestei distincții cu efectuarea fundamentării economico-financiare, în conformitatea cu prevederile legislației în vigoare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conceptul „Crucei Misiunilor Internaționale” promovat anterior prin proiectul de lege privind instituirea distincției de stat crucea comemorativă „Crucea Misiunilor Internaționale” diferă radical de „Crucea Misiunilor Internaționale” care a fost instituită prin Legea nr. 114 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, și anume acestea au un statut distinct și nu prevăd aceleași categorii de beneficiari.</p> <p>Astfel, potrivit prevederilor art. 17¹³ al Legii nr. 1123-XII din 30 iulie 1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, „Crucea Misiunilor Internaționale” urmează a fi conferită pentru merite deosebite în cadrul misiunilor de serviciu, ce prezintă risc sporit pentru viață, personalului și contingentelor detașate în misiuni și operații internaționale în conformitate cu prevederile Legii nr. 219 din 3 decembrie 2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale.</p> <p>Anual, în cadrul misiunilor/operațiilor internaționale participă circa 100 de cetățeni ai Republicii Moldova.</p> <p>Începând cu anul 1997 și pînă la momentul actual, în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale au participat în jur de 600 de militari. Dintre aceștia, s-au eliberat din serviciul militar cu dreptul la pensie 120 persoane, aproximativ jumătate fiind decorate cu diferite distincții de stat.</p> <p>Concomitent, s-a constatat că, anual sunt decorați cu distincții de stat, în mediu, pînă la 30 de militari activi.</p> <p>Pînă în prezent nu există cazuri de decorare a cetățenilor Republicii Moldova cu distincții de stat de tip „cruce”.</p>

1	2	3
		<p>De asemenea, este necesar de menționat că, reieșind din prevederile art. 22 alin. (3) al Legii nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, persoanelor care se încadrează în mai multe categorii de beneficiari de alocație nominală (au fost decorați cu mai multe distincții de stat) li se stabilește o singură alocație, la alegere.</p> <p>Respectiv, conform unor calcule estimative efectuate de către Ministerul Apărării, implementarea noilor reglementări, ce acordă persoanelor decorate cu „cruci” (distincții de stat) dreptul de a beneficia de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, presupune potențiale cheltuieli financiare suplimentare, de circa 120 mii lei anual (100 persoane x 100 lei x 12 luni).</p>
	<p>Totodată, pentru a respecta principiul echității sociale - o condiție obligatorie a oricărui act legislativ, este necesar de ținut cont, că pe lângă „Crucea Misiunilor Internaționale”, există și alte distincții de stat, care urmează a fi reglementate în Legea cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova, în contextul modificărilor operate prin Legea nr. 114 din 21.09.2017, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - medalia jubiliară „Crucea Comemorativă. Războiul al Doilea Mondial” (instituită prin Legea nr. 34 din 05.03.2010); - medalia „Crucea comemorativă. Participant la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova (1991–1992)” (instituită prin Legea nr. 2 din 15.01.2012); - Crucea comemorativă „Participant la lichidarea consecințelor catastrofei din 1986 de la Centrala Atomoelectrică Cernobîl” (instituită prin HG nr. 80 din 16.02.2017). <p>Reieșind din cele menționate, fundamentarea economico-financiară la proiectul nu asigură acoperirea tuturor aspectelor menționate mai sus.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Medalia jubiliară „Crucea Comemorativă. Războiul al Doilea Mondial”, medalia „Crucea comemorativă. Participant la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova (1991–1992)” și Crucea comemorativă „Participant la lichidarea consecințelor catastrofei din 1986 de la Centrala Atomoelectrică Cernobîl” sunt distincții comemorative care nu fac parte din sistemul de distincții de stat instituit prin Legea nr. 1123-XII din 30 iulie 1992.</p> <p>Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 21 al Legii nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, aceste distincții nu oferă dreptul la alocații financiare lunare pentru deținătorii acestora.</p>

1	2	3
	<p>Cu privire la modificările propuse la articolul 21 alineatul (2) din Legea nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, considerăm oportun, ca actele enumerate să fie substituite prin textul: „legislației naționale”.</p> <p>Reieșind din cele expuse, proiectul de lege prezentat spre examinare de către Ministerul Apărării în redacția propusă nu se susține. Totodată, proiectul urmează a fi fundamentat din punct de vedere economico-financiar, bazat pe date reale cu privire la numărul potențialilor beneficiari.</p>	<p>Nu se acceptă În scopul asigurării condiției preciziei actului legislativ potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, redacția actuală a modificărilor propuse la art. 21 alin. (2) din Legea nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani expusă în proiectul respectiv, conține o normă de trimitere la acte legislative concrete, ceea ce nu va permite interpretări ambigue.</p> <p>Nu se acceptă Nota-informativă conține informații fundamentarea din punct de vedere economico-financiar a proiectului de lege, iar potențialele cheltuieli financiare necesare pentru implementarea noilor reglementări au fost estimate pe baza datelor reale cu privire la numărul potențialilor beneficiari.</p>
EXPERTIZA ANTICORUPȚIE		
<p><i>Centrul Național Anticorupție</i> (REA nr. ELO18/5082 din 31 mai 2018)</p>	<p>Proiectul expertizat nu conține factori de risc sau riscuri de corupție.</p>	
EXPERTIZA JURIDICĂ		
<p><i>Ministerul Justiției</i> (Aviz nr. 04/7486 din 22 iunie 2018)</p>	<p>La Art. I pct. 1 recomandăm de a revizui norma astfel încât, actele enumerate în alin. (2) art. 21 din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 să fie substituite cu cuvintele <i>legislației naționale</i>. Or, eventual pot apărea neclarități la interpretare privitor la faptul, dacă beneficiarii de pensii stabilite conform Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000 și Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, abrogate prin legile inserate în proiect, vor avea dreptul la alocație nominală în temeiul art. 21 alin. (2) din legea amendată.</p>	<p>Se acceptă În proiect au fost operate modificările de rigoare.</p>

1	2	3
	Complementar, pentru considerente de tehnică legislativă și cerințe de calitate a actului normativ, din textul pct. 1 se vor exclude cuvintele „se modifică și”.	Se acceptă În proiect au fost operate modificările de rigoare.
	La pct. 2 sub aspectul stilului de redactare, se va utiliza cuvintele sau cuvîntul și nu textul.	Se acceptă În proiect au fost operate modificările de rigoare.
	La Art. II sub aspectul normelor de tehnică legislativă, se va exclude titlul articolului.	Se acceptă În proiect au fost operate modificările de rigoare.
	Complementar la alin. (2), pentru asigurarea unui stil juridic specific normativ, propunem următoarea formulă: <i>Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i>	Se acceptă În proiect au fost operate modificările de rigoare.

Ministrul apărării

Eugeniu STURZA